राज्यातील मॅट्रिकोत्तर (Post-Matric) शिष्यवृत्ती योजनांची प्रक्रिया सुलभ, पारदर्शक व कालबद्ध करण्यासाठी MahaDBT Portal वर महाआयटीद्वारे विकसित "महाशिष्यवृत्ती" एकात्मिक संगणकीय प्रणालीचा अवलंब करण्याबाबत..

महाराष्ट्र शासन
उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : बैठक-२०२५/प्र.क्र.७४८/ई-१५३३४३०/तांशि-४
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२
दिनांक : २५ मे, २०२६

प्रस्तावना :

महाराष्ट्र शासनाच्या विविध विभागांमार्फत मॅट्रिकोत्तर (Post-Matric) शिष्यवृत्ती योजना MahaDBT प्रणालीद्वारे राबविण्यात येतात. सद्यस्थितीत शिष्यवृत्ती योजनांच्या अंमलबजावणीची प्रक्रिया अधिक सुलभ, पारदर्शक व विद्यार्थीकेंद्रित होण्याकरीता महाराष्ट्र शासनाच्या विविध विभागांमार्फत राबविल्या जाणाऱ्या मॅट्रिकोत्तर (Post-Matric) शिष्यवृत्ती योजनांचे मा. मुख्यमंत्री कार्यालयाच्या निर्देशानुसार सर्व संबंधित विभागांतर्गत अभ्यासगटामार्फत Governance Process Re-Engineering करण्यात आले आहे.

सदर Governance Process Re-Engineering अहवाल सामान्य प्रशासन विभागाच्या दि.०८.०१.२०२६ रोजीच्या पत्रान्वये या विभागास प्राप्त झाला होता. सदर GPR अहवाल सामान्य प्रशासन विभागाच्या निर्देशानुसार आवश्यक प्रणाली विकास व अंमलबजावणीची कार्यवाही करण्याकरीता व्यवस्थापकीय संचालक, महाआयटी यांना उच्च व तंत्र शिक्षण विभागामार्फत दि.१३.०२.२०२६ रोजीच्या पत्रान्वये पाठविण्यात आला होता. त्यानुषंगाने महाआयटीद्वारे विकसित "महाशिष्यवृत्ती" एकात्मिक संगणकीय प्रणालीचा अवलंब करण्याची बाब विभागाच्या विचाराधीन होती. त्यानुसार यासंदर्भात खालीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात येत आहे:-

शासन निर्णय :

राज्यातील सर्व मॅट्रिकोत्तर Post-Matric शिष्यवृत्ती योजना शैक्षणिक वर्ष २०२६-२७ पासून "महाशिष्यवृत्ती" या एकात्मिक संगणकीय प्रणालीद्वारे MahaDBT २.० पोर्टलवर राबविण्यात येणार आहेत. त्यानुषंगाने उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाद्वारे राबविण्यात येणाऱ्या व अंमलबजावणी करण्यात येणाऱ्या सर्व योजनांसाठी सदर MahaDBT २.० पोर्टलवरील "महाशिष्यवृत्ती" एकात्मिक संगणकीय प्रणाली याद्वारे लागू करण्यात येत आहे.

२. “महाशिष्यवृत्ती” एकात्मिक संगणकीय प्रणालीमुळे विविध विभागांतील योजना एकाच डिजिटल पोर्टलवर (Digital Portal) एकत्रित होऊन योजनांची अंमलबजावणीची प्रक्रिया विद्यार्थ्यांसाठी सुलभ व सुसंगत होईल.

३. पोर्टलवर विद्यार्थ्यांनी अर्जामध्ये नमूद केलेल्या माहितीच्या आधारे ते ज्या योजनांसाठी संभाव्यत: पात्र असू शकतात अशा योजनांची माहिती पाहण्याची सुविधा त्यांना उपलब्ध करून देण्यात आली आहे; ज्यामुळे विद्यार्थ्यांना योजनांसाठी अर्ज करतांना माहितीपूर्ण व पारदर्शक पद्धतीने निर्णय घेणे सुलभ होईल. यामुळे अपात्र अर्जांचे प्रमाण कमी होण्यास मदत होऊन संपूर्ण अंमलबजावणी प्रक्रिया अधिक कार्यक्षम, पारदर्शक व विद्यार्थी-केंद्रित होईल.

४. विद्यमान ऑनलाईन प्रणालीमधील १३० पेक्षा अधिक अर्ज माहिती क्षेत्रांचे (Application Form Fields) योजनानिहाय भरावे लागतात. या प्रणालीमुळे सदर Fields ची संख्या कमी करुन ती ६५ क्षेत्रांपर्यंत मर्यादीत करण्यात आली आहे.

५. तसेच विद्यार्थ्यांना सादर करावी लागणारी कागदपत्रांची संख्या कमी करण्यात आल्याने त्यांना पुनरावृत्ती स्वरूपातील माहिती भरणे व कागदपत्रे सादर करणे टाळण्यासाठी आधार, CET Cell इ. शासकीय डेटाबेसमधून माहिती व कागदपत्रांचे Auto-Fetch सक्षम करण्यात येत आहे.

६. तसेच विद्यमान चार-स्तरीय छाननी यंत्रणा सुलभ करून सरासरी दोन छाननी स्तरांपर्यंत मर्यादित करण्यात येत असून, त्यामुळे अर्जांची छाननी व मंजुरी प्रक्रीया जलदगतीन करणे शक्य होणार आहे.

७. शिष्यवृत्ती नूतनीकरण प्रक्रियादेखील Pre-filled Renewal Application द्वारे सुलभ करण्यात येत असून, विद्यार्थ्यांना केवळ शुल्क भरण्याचा तपशील व इतर बदल झालेली माहिती अद्ययावत करावी लागेल.

८. तसेच उत्पन्नाधारित योजनांसाठी प्रथम वर्षी सादर करण्यात आलेले उत्पन्न प्रमाणपत्र (Income Certificate) स्वयंघोषणापत्राच्या (Self Declaration) आधारे संपूर्ण अभ्यासक्रम कालावधीसाठी वैध राहील.

९. विद्यार्थ्यास त्याच्या अर्जाची स्थिती (Status) वेळोवेळी ऑनलाइन पाहता येईल अथवा तपासता येईल.

१०. शिष्यवृत्तीच्या रकमेचे वितरण (Disbursement) विद्यार्थ्याच्या आधार संलग्नित बँक खात्यावर थेट ऑनलाईन (Online) पद्धतीने जमा करण्यात येईल.

११. एकच विद्यार्थी एकाचवेळी एकाच प्रकारच्या समान लाभाच्या दोन शिष्यवृत्ती योजनांचा लाभ घेऊ शकणार नाही.

१२. सदर शासन निर्णयाद्वारे “महाशिष्यवृत्ती” ही एकात्मिक संगणकीय प्रणाली MahaDBT २.० पोर्टलवर लागू करण्यात येत असली, तरीही संबंधीत शिष्यवृत्ती योजनांच्या मूळ शासन निर्णयांद्वारे निर्धारीत करण्यात आलेल्या अटी, शर्ती, पात्रता निकष, आर्थिक मर्यादा, लाभांचे स्वरूप व अंमलबजावणीची मूलभूत तत्वे कायम राहतील.

१३. प्रस्तुत प्रणाली ही अर्ज भरणे, अर्ज तपासणे (Scrutiny), शिष्यवृत्ती मंजुरी, शिष्यवृत्तीच्या रकमेचे हस्तांतरण व अर्जाचे नूतनीकरण प्रक्रिया इ. बाबी सुलभ, पारदर्शक व कालबद्ध करण्यासाठी तांत्रिक व प्रशासकीय सुधारणा म्हणून लागू करण्यात येत आहे.

१४. सदर योजनांच्या शासन निर्णयांमध्ये वेळोवेळी करण्यात आलेले सुधारित बदल, शुद्धीपत्रके, परिपत्रके व पूरक सूचना यानुसार "महाशिष्यवृत्ती" संगणकीय प्रणालीत महाआयटीने वेळोवेळी बदल करणे आवश्यक राहील.

१५. सदर महाशिष्यवृत्ती प्रणालीमार्फत विद्यार्थ्यांना अर्ज करण्याची कार्यपद्धती www.mahadbt२.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावरील युजर मॅन्युअलमध्ये सविस्तरपणे देण्यात आलेली आहे. तसेच विविध योजनांचे निकष, पात्रता व शिष्यवृत्ती लाभाचा तपशील देखील याच संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला आहे.

१६. या शासन निर्णयासोबत शिष्यवृत्ती योजनांच्या अर्जाचा नमूना **परिशिष्ट अ मध्ये** जोडला आहे.

१७. उपरोक्त सर्व सुधारणा शैक्षणिक वर्ष २०२६-२७ पासून अंमलात येतील. त्यानुषंगाने उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाच्या अधिपत्याखालील संचालनालयांनी आवश्यक ती कार्यवाही तातडीने करण्याची दक्षता घ्यावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharshtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आलेले असून त्याचा संकेतांक क्रमांक २०२६०५२५१३२१०४१९०८ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(संतोष खोरगडे)
सहसचिव, महाराष्ट्र शासन

सोबत : परिशिष्ट – अ

प्रति,

१. मा. राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई
२. मा. मुख्यमंत्र्यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा. मंत्री, उच्च व तंत्र शिक्षण यांचे खाजगी सचिव
४. मा. राज्यमंत्री, उच्च व तंत्र शिक्षण यांचे खाजगी सचिव
५. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद, विधानभवन, मुंबई
६. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानसभा, विधानभवन, मुंबई
७. सर्व सन्मानीय विधानपरिषद व विधानसभा सदस्य
८. मा. मुख्य सचिव यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक

९. अपर मुख्य सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण यांचे स्वीय सहायक
१०.अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
११.प्रधान सचिव (कृषी), कृषी व प.दु.म. विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१२.प्रधान सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१३.प्रधान सचिव, माहिती तंत्रज्ञान विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१४.सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१५.सचिव (पशु संवर्धन, दुग्ध विकास व मत्स्य व्यवसाय) विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१६.सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१७.सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१८. व्यवस्थापकीय संचालक,महाआयटी, मुंबई.
१९.आयुक्त, समाजकल्याण आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
२०.आयुक्त. आदिवासी विकास आयक्तालय. महाराष्ट्र राज्य. नाशिक
२१.आयुक्त, राज्य सामाईक प्रवेश परीक्षा कक्ष, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
२२.सचिव, प्रवेश नियामक प्राधिकरण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
२३.सचिव, शुल्क नियामक प्राधिकरण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
२४.संचालक, तंत्र शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
२५.संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
२६.संचालक, कला संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
२७.संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
२८. आयुक्त, कृषी, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
२९.आयुक्त, दुग्ध व्यवसाय विकास, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
३०.आयुक्त, मत्स्य व्यवसाय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
३१.संचालक, पशु संवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
३२.कुलगुरु, सर्व विद्यापीठे
३३.कुलगुरु, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर तंत्रशास्त्र विद्यापीठ, लोणेरे, ता. मागणगांव, जि. रायगङ
३४.कुलगुरु, महाराष्ट्र राज्य आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक
३५.संचालक, महाराष्ट्र राज्य तंत्र शिक्षण परीक्षा मंडळ, शासकीय तंत्रनिकेतन इमारत, ४९, खेरवाडी, अलियावर जंग मार्ग, वांद्रे (पूर्व), मुंबई-४०००५१
३६.सहसंचालक, तंत्र शिक्षण विभागीय कार्यालये (सर्व), (संचालक, तंत्र शिक्षण यांच्यामार्फत)
३७.सहसंचालक, उच्च शिक्षण, विभागीय कार्यालये (सर्व)
३८. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई (प्रसिध्दीसाठी)
३९.सर्व जिल्हाधिकारी
४०. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र १/२, मुंबई / नागपूर
४१.महालेखापाल (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र - १/२, मुंबई / नागपूर
४२.अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
४३.निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई

४४.सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
४५.सर्व संबंधित मा. मंत्री/मा. राज्यमंत्री यांचे स्वीय सहायक
४६.उप सचिव (मशि/विशि/अर्थसंकल्प), उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४७.अवर सचिव (तांशि-३, विशि-३), उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४८. कक्ष अधिकारी (मशि-२/मशि-४/तांशि-५/तांशि-६/साशि-१), उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४९.निवडनस्ती/तांशि-४

परिशिष्ट – अ
महाशिष्यवृत्ती प्रणालीद्वारे विद्यार्थ्यांनी करावयाच्या अर्जाचा नमुना

महाशिष्यवृत्ती प्रणाली

Applicant Details

Applicant Personal Details

Field	Value	Field	Value
Aadhaar Number *	XXXXXXXX7806	Aadhaar Bank Link status *	Select
Name *	Ashish Manoharrao Borkar	Date of Birth (As per Aadhaar) *	1986-08-07
Age *	39	Gender *	Male
Email ID *	Email ID [Verify]	Mobile Number *	Mobile Number [Verify]
APAAR ID	APAAR ID	Applicant full Name (As per SSC Marksheet / L.C.) *	Applicant full Name (As per SSC Marksheet / L.C.)
Religion *	Select	Caste Category *	Select
Caste *	Select	Caste Certificate Number *	Caste Certificate Number [Fetch]
Caste Certificate	Choose File No file chosen Accepted formats: PDF, JPG, JPEG (Max 5MB)	Are you Domicile of Maharashtra / Maharashtra-Karnataka Border? *	Yes
Domicile Certificate Number *	Domicile Certificate Number [Fetch]	Domicile Certificate	Choose File No file chosen [Upload] Accepted formats: PDF, JPG, JPEG (Max 5MB)

Family Income Details

Family Annual Income *
Family Annual Income

Do you have Non-Creamy Layer Certificate? *
Yes

Upload Non-Creamy Layer Certificate
Choose File No file chosen Upload
Accepted formats: PDF, JPG, JPEG (Max 5MB)

Income Certificate Number *
Income Certificate Number Fetch

Income Certificate
Choose File No file chosen Upload
Accepted formats: PDF, JPG, JPEG (Max 5MB)

Disability Details

Disability of any Type? *
Select

Parent/Guardian Details

Is either parent alive? *
Yes

Father Name *
Father Name

Mother Name *
Mother Name

Parent's/Guardian Mobile No. *
Parent's/Guardian Mobile No. Verify

Address Details

Address *
S/O Manoharrao Borkar, 156, behind ambedkar hostel, Hinganghat, W

State *
Maharashtra

District *
Wardha

Taluka
Hinganghat

Village
SHAHAPUR

Pincode *
442301

Current Course Details

Current Course Information

Admission Year In Current Course *
Select

Institute State *
Select

Institute District *
Select

Institute Taluka *
Select

Qualification Level *
Select

Stream *
Select

College Name / School Name *
Select

Course Name *
Select

Admission Type *
Select

Year Of Study *
Select

Admission Date *
dd-mm-yyyy

Fees Paid *
Fees Paid

Is it a Professional course? *
Select

Is Admission Through Open Or Reserved Category ? *
Select

Gap Years *
Gap Years

Past Qualification Details

Past Qualification Information

+ Add Another Past Qualification Information

Past Qualification Information #1

Field	Value
Is your previous High School / College / Institute in Maharashtra? *	Select
Institute State *	Select
Institute District *	Select
Institute Taluka *	Select
Qualification Level *	Select
Stream *	Select
College Name / School Name *	Select
Course *	Select
Board/University	Select
Passing Year *	Select
Xth percentage *	Enter xth percentage
Upload Marksheet	Choose File No file chosen Upload

Accepted formats: PDF, JPG, JPEG (Max 5MB)

Other Details

Accommodation/Hostel Details

Beneficiary Category *
Select

Other Scholarship Details

Did you avail any other scholarship / stipend for the current academic year? *
Yes

Name of scholarship scheme *

Additional Personal Details

Is taking benefit of TFWS (Tuition Fee Waiver Scheme)? *
Select

Is admitted under EWS seat? *
Select

Domicile Certificate of Karnataka
Choose File No file chosen Upload
Accepted formats: PDF, JPG, JPEG (Max 5MB)

Leaving Certificate / Transfer Certificate
Choose File No file chosen Upload
Accepted formats: PDF, JPG, JPEG (Max 5MB)

Additional Declaration

- I confirm that my Aadhaar seeded account is NOT a 'Jan Dhan' account and no credit limit is applicable on the account.
- I confirm that my Aadhaar seeded bank account is active
- I confirm that my family has not availed benefits under any Government scholarship / hostel scheme(s) for more than 2 children.
- I confirm that I have applied for and availed the scholarship benefit from the Government for not more than 1 Scholarship / Freeship scheme and 1 accommodation scheme (as applicable).
- I hereby declare that, where family income is an eligibility criteria for the scholarship, I shall be solely responsible for promptly informing the concerned Institute of study and the respective Department in writing if my family income exceeds the prescribed threshold of INR 2.5 lakh or INR 8 lakh, as applicable, at the time of renewal of scholarship. I understand that failure to disclose such changes may render me ineligible for the scholarship and may attract recovery of benefits and any other action as per applicable rules.
- I confirm that I am the first / second child in the family availing this scholarship and not more than 2 children are availing / will have availed this scholarship in total.

☐ **I have read and agree to this declaration.**

Cancel | Save As Draft | Preview Application | Submit Application